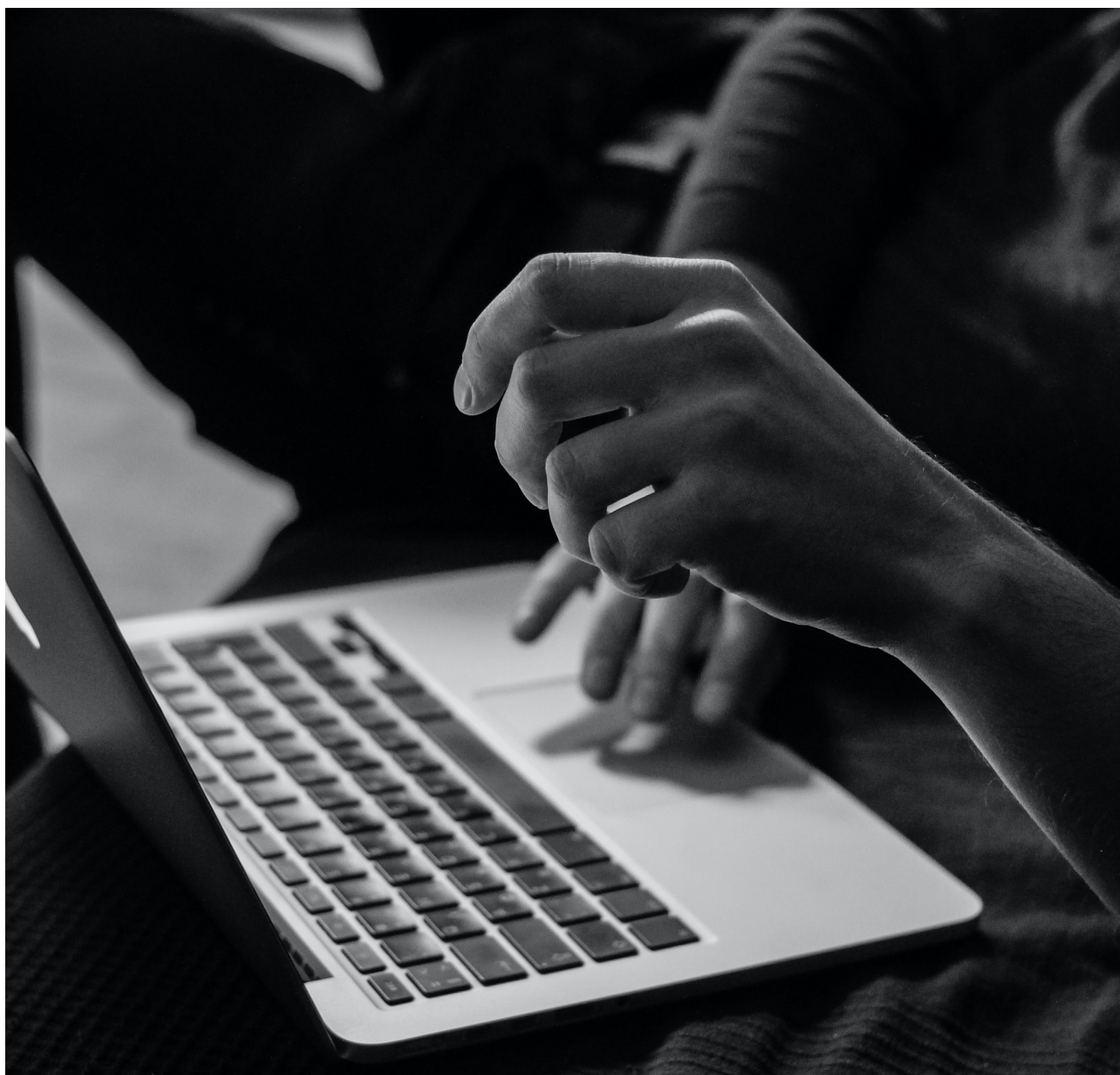

Samtycke till salu?

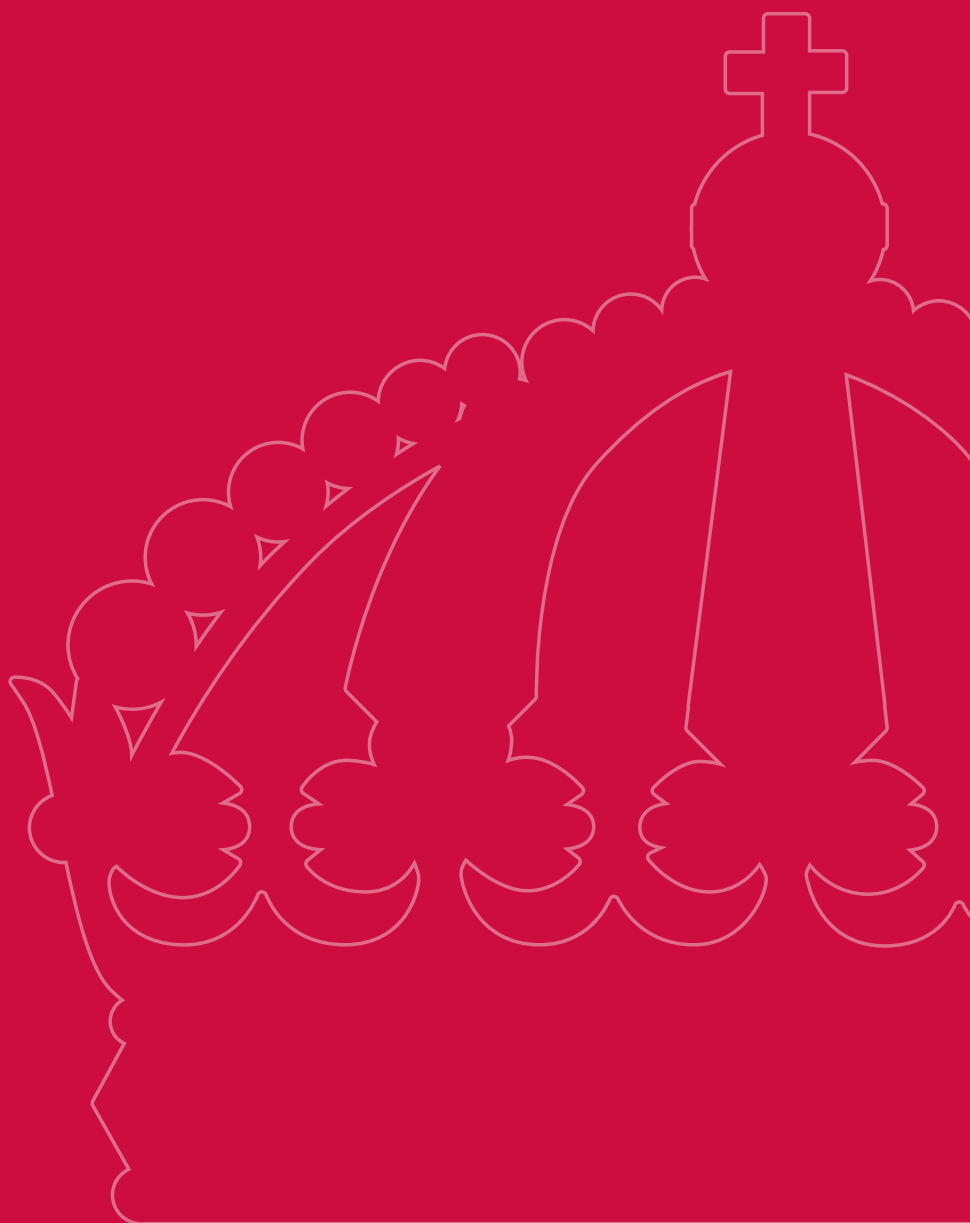
En kartläggning av prostitutionen i Jämtland och Västernorrland 2020

Länsstyrelsen
Västernorrland

Länsstyrelsen
Jämtlands län

TITEL: SAMTYCKE TILL SALU?- EN KARTLÄGGNING AV PROSTITUTIONEN I JÄMTLAND OCH VÄSTERNORRLAND

2020 UTGIVEN AV: LÄNSSTYRELSENA I JÄMTLAND OCH VÄSTERNORRLAND

TEXT: FRIDA HAGSTRÖM, JENNY EINEBRANT OCH HANNAH KEJERHAG OLDENMARK

FORM: IDERMARK OCH LAGERWALL REKLAM AB

LÖPNUMMER: 2020:23

DIARIENUMMER: 3481-2020

E-POST: JAMTLAND@LANSSTYRELSEN.SE, VASTERNORRLAND@LANSSTYRELSEN.SE

TELEFON: LÄNSSTYRELSEN JÄMTLAND 010-225 30 00, LÄNSSTYRELSEN VÄSTERNORRLAND 0611-34 90 00

INTERNET: WWW.LANSSTYRELSEN.SE

Innehållsförteckning

Inledning	4
Bakgrund och genomförande	5
Bakgrund.....	5
Genomförande	6
Avgränsningar.....	8
Covid-19.....	9
Resultat.....	10
Antal annonser och profiler online.....	10
Kön.....	12
Ålder	12
Nationalitet.....	13
Kontaktvägar	14
Skyddat eller oskyddat sex?.....	15
Tjänster.....	18
Sugardating.....	18
Efterfrågan.....	20
En jämförelse	23
Framgångsfaktorer och utvecklingsområden	24
Särskilt sårbara grupper och stödinsatser.....	24
Utvecklingsområden.....	24
Diskussion	26
Diskussion	26
Referenser	30
Referenslista	30

Inledning

Länsstyrelsens uppdrag utgår från den svenska jämställdhetspolitikens 6:e delmål samt den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor; här ingår arbetet mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

Enligt den svenska jämställdhetspolitiken är prostitution och människohandel för sexuella ändamål en form av mäns våld mot kvinnor och ett av de yttersta uttrycken för våld och ojämställdhet i samhället. Våldet tar sig uttryck i att män köper och utnyttjar kvinnor, andra män, hbtq-personer och barn. Förövare tar sig rätten att köpa en annan människas kropp som en vara.

Länsstyrelserna i Norrbotten, Västerbotten, Jämtland och Västernorrland genomförde under hösten 2016 en gemensam kartläggning av internetannonser gällande prostitution. Under våren 2017 genomfördes ytterligare en kartläggning av internetannonser på området, som denna gång kompletterats med intervjuer från yrkesverksamma som mötte utsatta personer i prostitution. Avsikten med kartläggningarna var att öka kunskapen om omfattningen samt uppmärksamma vilka åtgärder det fanns behov av för ett verkningsfullt arbete mot prostitutionen. I den här kartläggningen kommer resultat att samlas in från ett antal hemsidor där prostitution förekommer och jämföras med de bägge kartläggningarna genomförda 2016 och 2017.

Bakgrund och genomförande

Bakgrund

Regeringens skrivelse "makt mål och myndighet 2017-2026" beskriver sex jämställdhetspolitiska delmål där det sjätte delmålet är: "Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjligheter till kroppslig integritet". Strategin omfattar även en nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Strategin inbegriper mål och insatsområden; en struktur för stöd och uppföljning och ett åtgärdsprogram med insatser för perioden 2017–2020. Länsstyrelserna ska se till att strategin får genomslag i länen genom att samordna, stödja och följa upp målsättningarna i strategin (Regeringen, 2016).

Sveriges Länsstyrelser har sedan 2009 arbetat med att stärka den regionala samverkan med avsikt att motverka prostitution och sedan 2016 ingår det i Länsstyrelsens uppdrag att prioritera insatser som syftar till att motverka prostitution och människohandel för sexuella ändamål med fokus på att motverka efterfrågan av sexuella tjänster.

" Att män kan köpa tillträde till kvinnors kön för att tillfredsställa sina egna sexuella behov strider mot uppfattningen om alla människors lika värde och strävandena mot jämställdhet mellan kvinnor och män. Att sexualitet betraktas som en vara som kan köpas och säljas ansågs inte heller förenligt med synsättet i ett demokratiskt samhälle." (Betänkande av Utredningen om utvärdering av förbudet mot köp av sexuell tjänst SOU 2010:49)

Sedan 1999 är det enligt svensk lag straffbart att köpa sexuella tjänster. Bestämmelsen innebär att det är förbjudet att skaffa sig en tillfällig sexuell förbindelse som betalas med någon form av ersättning. Efter överträdelse av denna lag kan gärningspersonen dömas till böter eller fängelse i högst ett år. Den som i sin tur förmår en person som ännu inte fyllt arton år att ha sex mot ersättning döms för köp av sexuell tjänst av barn. Straffet för den brottsliga handlingen är böter eller fängelse i högst två år. Det är däremot inte straffbart att sälja sexuella tjänster då det inte anses rimligt att kriminalisera den som är utsatt och utnyttjas av förövaren. Från regeringens sida är det även ett sätt att motivera de prostituerade att söka hjälp för att komma bort från prostitutionen och för att de inte ska känna att de riskerar någon form av påföljd för att de varit verksamma som prostituerade.

”Prostitution är ett uttryck för ojämlikhet mellan människor där köparen tar sig rätten att utnyttja en annan människas kropp som en vara” (Betänkande av Utredningen om utvärdering av förbudet mot köp av sexuell tjänst SOU 2010:49)

Sedan lagen trädde i kraft har prostitutionen på våra gator minskat, samtidigt som tillgången av sex mot ersättning ökat via internet. Lagen har med andra ord bidragit till minskad gatuprostitution och en positiv normförändring av svenskars attityder till köp av sex. I takt med att samhället utvecklas och förändras dyker nya former av prostitution upp likväl som andra arenor och då behöver yrkesverksamma som jobbar med denna problematik anpassa arbetet utifrån utvecklingen.

När det gäller prostitution är det viktigt att uppmärksamma att det är flera maktperspektiv som spelar in i detta komplexa samhällsproblem. Exempelvis har maktordningar kopplade till kön, sexualitet, etnicitet och socioekonomisk status betydelse för människors utsatthet och är några av anledningarna till att människor hamnar i prostitution. Mäns våld mot kvinnor, inklusive prostitution, är ett allvarligt och omfattande samhällsproblem som orsakar stor fysisk och psykisk skada och det finns anledning att befara att mörkertalet är stort, då offren i många fall undviker kontakt med myndigheter på grund av bristande tilltro eller för att de har bristande kännedom om sina rättigheter.

Syftet med kartläggning är att få en bild av omfattningen av prostitutionen i Jämtland och Västernorrland. Ytterligare ett syfte är att motivera till ökade insatser inom socialtjänsten och polisen i arbetet mot prostitution. Detta är en regional kartläggning av hur många annonser och profiler som är aktuella och i omlopp i Jämtlands- och Västernorrlands län. Kartläggningen kan fungera som ett kunskapsunderlag för yrkesverksamma som arbetar med frågor rörande prostitution.

Genomförande

Under våren 2020 kartlade Länsstyrelsen omfattningen av prostitutionen i Jämtland och Västernorrland på internet. Detta gjordes genom att undersöka annonser och profiler via sökningar på escortsidor samt på en av Sveriges största sugardatingsidor vid tre olika tillfällen. Det första söktillfället ägde rum då stora delar av södra Sverige har sportlov vilket innebär många turister i Norrland. Det andra söktillfället gjordes mellan sportlovet och påsklovet då många åker iväg på möten och konferenser runtom i landet. Det sista söktillfället var under påsklovet då det åter förväntas turister till norrlandslänen. Det går dock osäkert om människor reser iväg på sportlovsfiranden, konferenser eller fjällresor i och med att Covid-19 fått fäste i Sverige. Efter att regeringen uppmanat befolkningen att följa Folkhälsomyndighetens rekommendationer har människors beteenden förändrats. Många isolerar sig i hemmen, träffar inte andra och reser allt mindre.

Datainsamlingen gjordes manuellt genom sökningar på flertalet aktuella hemsidor med annonser och profiler som erbjuder sexuella tjänster mot ersättning. De escortsidor som resultaten hämtades från var Rosasidan.ws, Happyescorts.com, Eskort18.net, Xescorts.com, Escort69.se, Sextjejer.com och Escort.se. För att annonserna och profilerna ska ha tagits med i kartläggningen ska det framgå att det handlar om försäljning av sex mot ersättning. Dubbletter har sållats bort. Det är i huvudsak den öppna prostitutionen som analyserats i resultatdelen utifrån de valda indikatorerna som var kön, ålder, nationalitet, kommunikationssätt, skyddat eller oskyddat sex och tjänster. Den öppna prostitutionen är de annonser och profiler som går att se utan inloggning till hemsidorna. Resultatet har sedan sammanställts och delvis jämförts med de två tidigare kartläggningarna på området från 2016 och 2017.

Länsstyrelsen har tillsammans med regionkoordinatorerna inhämtat data från en av Sveriges största sugardatingsidor: Richmeetbeautiful. Regionkoordinatorerna arbetar på uppdrag av Länsstyrelsen och jobbar aktivt med prostitution och människohandel i de fyra nordligaste länen. Richmeetbeautiful tillhör inte den öppna prostitutionen då det krävs inloggning för att komma åt annonserna och profilerna. Antalet annonser och profiler som hittats på sugardatingsidan presenteras i ett eget avsnitt i resultatdelen där det också problematiseras.

De sökträffar som redovisas består av både profiler och annonser, vilka skiljer sig från varandra på följande sätt. Profiler kännetecknas av att det är en plattform på webben där en individ samlar information om sig själv, bilder och hur andra kan komma i kontakt med vederbörande. Det är ett sätt för individen att presentera sig själv på hemsidan. Annonser däremot är mer flyktiga och ofta kopplade till ett flöde som uppdateras med nya annonser löpande. Annonser är ofta kortfattade, inte lika strukturerade, och innehåller sällan mer än en bild. Annonserna och profilerna presenteras sammanräknade i resultatdelen.

Avgränsningar

I denna kartläggning kommer i huvudsak begreppet prostitution att användas. Enligt socialstyrelsen är prostitution när minst två personer köper eller säljer sexuella tjänster mot ersättning, vanligen ekonomisk. Ersättningen kan se olika ut och behöver inte nödvändigtvis vara pengar. Det kan också handla om att förövaren upplåter en sovplats, erbjuder skjuts, ger dyra gåvor såsom väskor, klockor, kläder eller köper ut alkohol eller droger. I vissa fall tar de utsatta personerna inte emot någon ersättning och använder sex enbart som ett självskadebeteende. Om en person träffar en eller flera förövare vid upprepande tillfällen och utnyttjas sexuellt kan detta vara ett tecken på självskadebeteende. Många som använt sex som självskadebeteende vittnar om att det dämpar ångest. Köp av sexuella tjänster innebär att en förövare köper sig tillgång till en annan människas kropp och utnyttjar personens underläge eller beroendeställning. Det är också viktigt att påpeka att begreppet prostitution, i vissa fall, kan ge felaktiga associationer, i form av stereotypa föreställningar som många utsatta i prostitution inte känner igen sig i. Detta kan också göra det svårare att upptäcka och förstå de personer som behöver hjälp och stöd. I denna kartläggning är begreppet prostitution ändamålsenligt då vi kommer att inhämta uppgifter från de annonser och profiler som uttryckligen säljer sexuella tjänster mot ersättning.

”När det kommer till sex så behöver jag som sagt pengar så allt, nästan, är tillåtet bara ni har nog mycket cash med er. Jag själv har typ aldrig haft gruppsex, tagit något djupt i halsen, knappt haft analsex eller blivit typ förnedrad så då vet ni vad ni får hahaha” - kvinna 26

Det är svårt att få en helt rättvis bild över hur omfattningen ser ut i de två länen då endast några få traditionella escortsidor samt en stor sugardatingsida kartlagts. Det betyder att den sexhandel som bedrivs på låsta forum, andra escortsidor eller sociala medier förblir oupptäckt. Med utgångspunkt i detta kan vi anta att problematiken är större och mer omfattande än vad som visas i den aktuella kartläggningen. Ett annat antagande är att könsfördelningen kan bli något missvisande då män och hbtq-personer ofta befinner sig på dolda arenor.

Då det inte alltid framkom vilka datum som annonserna publicerades var det svårt att avgöra om de funnits på escortsidorna under lång tid eller om de publicerats i närtid. I några enstaka annonser stod det att de inte längre var aktiva och i vissa annonser fanns kommentarer som indikerade att annonserna var uppemot 4 år gamla. Urvalet har begränsats till de annonser som var högst 1,5 år gamla samt de som inte hade någon information om när de publicerats för att på så sätt få ett så aktuellt material som möjligt i kartläggningen. Vid sökningarna på sugardatingsidan särredovisar vi alla annonser samt de annonser som befinner sig inom 1,5 års spannet; detta då de som säljer sällskap betalar en kostnad för att behålla sina annonser på hemsidan. Det betyder att alla annonser kan vara aktuella även om de inte visat sig vara aktiva under lång tid.

Covid-19

Viruset har under våren 2020 spridit sig världen över och i slutet av januari fick Sverige sitt första bekräftade sjukdomsfall. Spridningen av Covid-19 har fortsatt men samhällsapparaten med Folkhälsomyndigheten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Socialstyrelsen och Regeringen arbetar intensivt med att bekämpa och förhindra smittspridningen i landet. De har bland annat gått ut med rekommendationer vad gäller god hygien, vad som gäller vid sjukdomssymptom, att människor ska undvika stora folksamlingar, resor och kontakt med personer som ingår i en riskgrupp. Även skolorna och arbetsmarknaden har påverkats av viruset och konsekvenserna blir bland annat att människor isolerar sig i sina hem eller riskerar att bli av med sina arbeten. Kina har rapporterat att isoleringen bidragit till en tredubblad ökning av anmälda fall av mäns våld mot kvinnor och flera kvinnorrättsorganisationer i Sverige ser samma utveckling här.

Det är viktigt att nämna Covid-19 som en påverkande faktor i analysen av de inhämtade resultatet då det inte går att utesluta att virusets konsekvenser skulle kunna ha påverkan på prostitutionen i länen.

Resultat

För att förmedla en så bra bild som möjligt av läget i länen kommer resultaten delas upp och presenteras utifrån de olika indikatorerna. Resultatet kommer även jämföras med två tidigare kartläggningar som genomförts av Länsstyrelsens. Från hösten 2016 och från våren 2017.

Antal annonser och profiler online

Som underlag för den här studien genomfördes manuella sökningar vid tre olika tillfällen under våren 2020 på ett antal traditionella escortsidor samt på en av Sveriges största sugardatingsidor. Efter att ha sammanställt resultaten från alla tre tillfällen fann kartläggningen som mest 153 unika och aktuella annonser och profiler riktade mot Jämtland- och Västernorrlands län. Kartläggningen räknade inte in dubletter eller annonser och profiler som var äldre än ett och ett halvt år. Resultatet visade en viss variation mellan de tre olika sökningarna.

Vid det första tillfället identifierades 31 annonser och profiler i Jämtland och mer än dubbelt så många, 83 st, i Västernorrland. Därefter minskade antalet profiler och annonser i Västernorrland till 77 vid det andra söktillfället, med undantag för resultatet i Jämtland, som visade en ökning med en annons (32 st) mellan det första och det andra söktillfället. Det tredje och sista söktillfället identifierade 91 annonser och profiler i Västernorrland och 62 profiler och annonser i Jämtland. Resultatet visar på en tydlig ökning av antalet annonser och profiler i båda länen från den första till den sista sökningen vilket tyder på en ökad aktivitet på hemsidorna.

Tillfällen		Jämtland	Västernorrland
Sökning 1	2020	31	83
Sökning 2	2020	32	77
Sökning 3	2020	62	91
Sökning	2017	71	159
Sökning	2016	6	16

De flesta annonser som återfanns i den aktuella kartläggningen kunde lokaliseras till de större städerna i respektive län, Sundsvall och Östersund, vilket kartläggningen från 2017 också visade. Detta kan bero på att det är ett högre invånarantal i de större städerna vilket i sin tur visar på en större tillgång och efterfrågan på sex mot ersättning.

Det är viktigt att komma ihåg att resultaten som presenteras ger en bild av den öppna prostitutionen på internet och att detta är en liten del av all prostitution som finns i våra län. Troligtvis finns ett stort mörkertal dels på låsta forum men också genom att de utsatta skapat en kundkrets och därmed inte behöver lägga ut annonser och profiler på olika hemsidor.

Kön

I de två tidigare kartläggningarna från 2016 och 2017 visade resultatet tydligt att majoriteten av alla annonser som erbjöd sexuella tjänster tillhörde kvinnor, därefter var det män och slutligen transpersoner. Mönstret upprepade sig även i denna kartläggning då den övervägande delen av alla annonser och profiler hade kvinnliga ägare. Vid den första sökningen var det 26 kvinnor (vilket motsvarar 84 % av alla personer som säljer sexuella tjänster), 4 män (13 %) och 1 transperson (3 %) som erbjöd sexuella tjänster i Jämtland. I Västernorrland var det 73 kvinnor (84 %), 12 män (14 %) och 2 transpersoner (2 %). Även i den andra sökningen visade resultatet att kvinnor var i majoritet då 27 personer (84 %) var kvinnor, 4 personer (13 %) var män och 1 person (3 %) var transperson i Jämtland. I Västernorrland var 66 personer (88 %) kvinnor, 7 personer (9 %) män och 2 personer (3 %) transpersoner. I den tredje och sista sökningen identifierades 57 (92 %) kvinnor, 5 (8 %) män och ingen transperson eller hbtq-person i Jämtland. I Västernorrland återfanns 78 (86 %) kvinnor, 11 (12 %) män och 2 (2 %) transpersoner.

Jämtland	Kvinnor	Män	Transpersoner
Sökning 1	26	4	1
Sökning 2	27	4	1
Sökning 3	57	5	0

Västernorrland	Kvinnor	Män	Transpersoner
Sökning 1	73	12	2
Sökning 2	66	7	2
Sökning 3	78	11	2

Många myndigheter och andra organisationer som på olika sätt arbetar med prostitution vittnar om att majoriteten av de utsatta är kvinnor (Regeringskansliet, 2018). Resultaten i den aktuella kartläggningen bekräftar myndigheternas erfarenheter då i snitt 85 % av annonserna och profilerna tillhör kvinnor i de två länen. Studier har dock visat att unga hbtq-personer har större erfarenhet av både sexuell exploatering på internet och av prostitution än andra ungdomar. Detta visar dock inte denna kartläggning.

Ålder

Informationen om ålder samlades in i följande grupper, yngre än 18 år, 18-25 år, 26-35 år, 36-55 år och äldre än 55 år. Genom att dela upp resultatet i olika åldersgrupper var det lättare att göra jämförelser med tidigare kartläggningar och annan forskning som använt sig av en liknande indelning av ålder.

Resultatet visar på ett brett åldersspann med personer från 18 år upp till 70 år. Den största gruppen som förekom i annonserna var den i åldersgruppen mellan 18 och 35 år. I enbart Jämtland var 44 % mellan 18 och 25 år medan 34 % var mellan 26 och 35 år och 16 % var i åldrarna 36 till 55 år. Vid den sista sökningen hade antalet annonser ökat precis som den äldre åldersgruppen, de äldre än 55 år. Det visade sig då vara 14 % som var över 55 år och kunde tänka sig att sälja sexuella tjänster i Jämtlands län. I Västernorrland var den största gruppen på 45 % mellan 26 och 35 år medan 37 % var i åldrarna 18 till 25 år och 15 % mellan 36 och 55 år. Endast 1 % var över 55 år och erbjöd sexuella tjänster i Västernorrland.

Jämtland	>18	18-25	26-35	36-55	<55	Ospecificerat
Sökning 1	0	17	11	3	0	0
Sökning 2	0	13	13	4	0	0
Sökning 3	0	21	15	16	9	1

Västernorrland	>18	18-25	26-35	36-55	<55	Ospecificerat
Sökning 1	0	30	40	12	1	0
Sökning 2	0	30	35	11	1	0
Sökning 3	0	33	36	17	1	4

Det är inte tillåtet att annonsera på hemsidorna för personer under 18 år och vi har inte funnit någon sådan annons. Det går dock inte att bortse från att det kan finnas utsatta som uppgett att de är 18 år eller äldre trots att de egentligen är yngre.

Nationalitet

De två tidigare kartläggningarna uppgav en jämn fördelning mellan svenska och utländska personer där de flesta kom från olika delar av Europa, några från Afrika och en mycket liten del från Asien. I följande kartläggning ser det annorlunda ut och istället för en jämn fördelning tillhör majoriteten av alla annonser och profiler personer med svenskt ursprung. I Jämtland uppgav 80 % att de är svenskar och i Västernorrland säger 95 % att de är svenskar.

Vid det första söktillfället visade resultatet att 25 personer (81 %) hade svensk nationalitet, 3 personer (10 %) hade europeiskt ursprung, 2 personer (6 %) var EES medborgare och 1 person (3 %) uppgav asiatiskt ursprung i Jämtland. Västernorrland visade upp ett liknande resultat där 78 personer (94 %) hade svensk nationalitet, 3 personer (4 %) var från Europa, 1 person (1 %) var EES medborgare och 1 person (1 %) hade ett asiatiskt ursprung.

Vid den andra sökningen var det 23 personer (75 %) svenskar, 4 personer (13 %) var eu medborgare, 2 person (6 %) EES medborgare och 2 personer (6 %) uppgav en asiatisk samt en afrikansk nationalitet i Jämtland. I Västernorrland var det 71 personer (94 %) med svensk nationalitet, 3 personer (4 %) med europeisk nationalitet, 1 person (1 %) som var EES medborgare och 1 person (1 %) med afrikanskt ursprung.

Vid det tredje söktillfället uppgav 55 personer (89 %) att de hade svensk nationalitet, 4 personer (6 %) var från Europa, 2 personer (3 %) var EES medborgare och 1 person (2 %) hade ett asiatiskt ursprung i Jämtland och i Västernorrland var 87 personer (96 %) svenskar, 2 personer (2 %) eu medborgare och 2 personer (2 %) hade afrikanskt ursprung.

Jämtland	Sverige	EU	EES	Annat
Sökning 1	25	3	1	1
Sökning 2	23	4	2	2
Sökning 3	55	4	2	1

Västernorrland	Sverige	EU	EES	Annat
Sökning 1	78	3	1	1
Sökning 2	71	3	1	1
Sökning 3	87	2	0	2

En notering vid inhämtandet av uppgifterna var att några annonser specificerade att de endast tar emot och erbjuder tjänster till svenska män.

Kontaktvägar

På de undersökta hemsidorna uppmanar annonsörerna till en första kontakt via alternativa kommunikationssätt i form av Kik, meddelanden på den aktuella hemsidan, Skype, Snapchat och Whatsapp. Vid den första sökningen visade resultatet att 71 personer i Västernorrland (84 %) använde något av de ovan nämnda kommunikationsverktygen för att skapa kontakt med de utsatta. Av resterande använde 9 personer (10 %) mail och endast 5 personer (6 %) uppgav ett mobilnummer. Jämtlands län visade upp ett liknande resultat där 23 personer (82 %) använde alternativa kommunikationsverktyg, 2 personer (9 %) använde sig av mail och 2 personer (9 %) uppgav ett mobilnummer.

Mönstret upprepade sig även i den andra sökningen där 28 personer (86 %) använde alternativa kommunikationsverktyg, 3 personer (9 %) använde mail och 1 person (3 %) uppgav ett mobilnummer i Jämtland. I Västernorrland var det 66 personer (86 %) som använde alternativa kommunikationssätt, 7 personer (9 %) som använde mobiltelefonen och 4 personer (5 %) som använde mailen.

Även vid den tredje sökningen var alternativa kommunikationssätt i majoritet med 54 personer (87 %), 6 personer (10 %) använde mobiltelefonen och 2 personer (3 %) kommunicerade via mail i Jämtland. I Västernorrland var det 69 personer (76 %) som använde alternativa kommunikationssätt, 13 personer (14 %) som använde mailen och 9 personer (10 %) som ville ha kontakt genom telefonsamtal eller sms.

Det finns ingen tvekan om att de flesta använder appar och andra sociala medier för att kommunicera och skapa kontakt med varandra och den mest använda appen är Kik. Det är en chatt app som framförallt riktar sig till ungdomar enligt sin egen hemsida. Många appar kräver att du lägger in ditt mobilnummer i samband med att du skapar en användare men kik har inte det kravet. Det enda du behöver göra är att välja ett användarnamn och fylla i en e-postadress och sedan kan du chatta med vem du vill. Detta gör Kik till ett anonymt forum vilket kan vara en av anledningarna till att så många använder sig av den.

Jämtland	Mobiltelefon	Mail	Annat
Sökning 1	2	2	19
Sökning 2	1	3	28
Sökning 3	6	2	54

Västernorrland	Mobiltelefon	Mail	Annat
Sökning 1	5	9	71
Sökning 2	4	7	66
Sökning 3	9	13	69

Skyddat eller oskyddat sex?

Folkhälsomyndigheten (2017) redovisar ett samband mellan att ha blivit sexuellt utnyttjad och sexuellt risktagande. Det har bland annat visat sig att de som utsatts för sexuella övergrepp ibland ändrar hälsobeteende kopplat till sex och relationer genom ökat risktagande vad gäller oskyddat sex, minskad användning av preventivmedel och förändringar i hur och om individen söker vård. Detta kan i sin tur leda till oönskade graviditeter och påverka kvinnors hälsa samt den sexuella och reproduktiva hälsan.

I de allra flesta annonser framkommer inte om personerna erbjuder skyddat eller oskyddat sex. Det kan vara så att de utsatta använder ett preventivmedel som skyddar dem mot graviditet men inte mot könssjukdomar och är omedvetna om att andra kan utsätta dem för risker. Det är svårt att säga om detta handlar om okunskap eller om de utsatta känner sig pressade att utföra sexuella handlingar utan skydd.

Vid den första sökningen var det 22 annonser (69 %) som inte omnämnt om de erbjuder skyddat eller oskyddat sex, 9 annonser (28 %) erbjuder skyddat sex och endast 1 annons (3 %) erbjuder helt oskyddat sex i Jämtland. I Västernorrland var det 71 annonser (78 %) som inte specificerat om de erbjuder skyddat eller oskyddat sex, 12 annonser (13 %) erbjuder skyddat samlag och 8 annonser (9 %) erbjuder oskyddat sex.

I den andra sökningen visade resultatet att de flesta inte specificerat om de erbjuder skyddat eller oskyddat sex i både Jämtland och Västernorrland. I Jämtland var det 25 annonser (71 %) som inte visade det, 7 annonser (20 %) som erbjöd skyddat sex och 3 annonser (9 %) som erbjöd oskyddat sex. I Västernorrland var det 60 annonser (67 %) som inte nämnde skyddat eller oskyddat sex, 16 annonser (18 %) som erbjöd oskyddat sex och 13 annonser (15 %) som kunde tänka sig ha oskyddat sex.

I den tredje och sista sökningen identifierades 37 annonser (58 %) som inte specificerat huruvida de erbjuder skyddat eller oskyddat sex, 5 annonser (8 %) erbjöd skyddat sex och 22 annonser (34 %) erbjöd oskyddat sex vilket var ett avvikande resultat då de tidigare mätningarna visade ett lägre antal annonser som erbjuder oskyddat sex i Jämtland. I Västernorrland återfanns 74 annonser (73 %) som inte nämnt om de erbjuder skyddat eller oskyddat sex, 17 annonser (17 %) som erbjöd skyddat sex och 10 annonser (10 %) som erbjöd oskyddat sex.

Jämtland	Skyddat	Oskyddat	Ej omnämnt
Sökning 1	9	1	22
Sökning 2	7	3	25
Sökning 3	5	22	37

Västernorrland	Skyddat	Oskyddat	Ej omnämnt
Sökning 1	12	8	71
Sökning 2	16	13	60
Sökning 3	17	10	74

En intressant iakttagelse kopplat till resultatet var att många av dem som skriver att de erbjuder samlag med kondom även erbjuder samlag utan kondom till en extra kostnad, ofta mellan 100 och 500 kronor. Att ha samlag utan skydd har i de här fallen blivit en tjänst som förövarna är beredda att betala extra för att få. En del annonser skriver att de erbjuder samlag med kondom men att de samtidigt går med på oralsex utan kondom, även detta till en extra kostnad.

”Det är endast 17 % totalt som anger att de vill ha skyddat sex men 47 % av dem kan tänka sig att ha sex utan skydd mot betalning. I slutänden är det en så liten andel som 7 % av alla annonsörer som kräver skyddat sex och detta visar på en stor utsatthet.”

Vid den sista sökningen var det många annonser från escort.se som erbjöd samlag utan kondom. Det var första gången under alla söktillfällen som det gick att se att så många annonsörer erbjöd oskyddat sex. I både Jämtland och Västernorrland var det vanligare att annonsörerna erbjöd skyddat sex samtidigt som de påtalade att de kunde tänka sig att ha oskyddat sex mot en extra ersättning.

Tjänster

I vissa annonser specificerades och presenterades olika tjänster som den utsatta erbjöd. Exempelvis att sälja trosor, bilder, telesex, camshows och videos, till olika former av vaginalt, oralt och analt samlag. I några annonser fanns även erbjudanden om gruppsex, rollspel och olika former av fetischer utifrån förövarens önskemål och i några enstaka annonser kunde förövarna erjudas förnedring av den utsatta. Det gavs även exempel på olika former av förnedring såsom hårt sex, smisk, strypsex, bli spottad på eller användning av fula ord som knulldocka och hora. Även våldtäkt och att bli filmad och fotad under tiden förekom som exempel.

Gemensamt för alla annonser är att de erbjuder många olika och flexibla tjänster. Många är även beredda att diskutera och anpassa sig efter förövarens önskemål.

Sugardating

Sugardating är förhållandevis nytt i Sverige. Det var i augusti 2017 som det blev ett fenomen genom att sajten RichMeetBeautiful.se lanserades. Konceptet ”sugardejting” som sajten förmedlar till sina användare är ett kontraktsliknande arrangemang mellan en ”sugarbaby” och en ”sugardaddy” och i vissa fall även en ”sugarmama” eller ”boytoy”. Så här beskriver Richmeetbeautiful (2020) själva, begreppen sugardaddy och sugarbaby:

”Sugardaddies är förmögna, etablerade gentlemän som kanske redan har en fru och familj, dock, en hektisk livsstil och år av äktenskap betyder att gnistan och magi är allt annat än borta. Sugarbabies brukar förstå att deras Sugardaddy inte är ute efter att ersätta sin fru och barn, men letar efter någon vacker att skämma bort och dela sin lediga tid med. En Sugarbaby är en vacker ung dam som är värd sin vikt i guld. Hon vill glädja sin Sugardaddy genom att vara tillgänglig för honom, förgylla hans lediga tid och dela hans lyxiga livsstil. Hon vill lära av honom och öka sin kunskap om livet, affärer, kultur och mer - samtidigt som hon får lite fickpengar för att betala av sina studieskulder eller kreditlån.”

Till skillnad från resultaten från escortsidorna har annonserna och profilerna från sugardatingsidan Richmeetbeautiful inhämtats på en stängd sida som kräver att ett betalkonto har skapats. Att skapa ett konto på en sugardatingsida och undersöka omfattningen av antalet annonser och profiler ansåg Länsstyrelsen vara nödvändigt för att få en realistisk bild av prostitutionens utveckling på nya arenor. Dessutom riktar hemsidan i huvudsak in sig på ungdomar och rika äldre män med makt och inflytande, vilket skiljer sig något från de traditionella escortsidorna.

Det var endast antalet annonser och indikatorn ålder som beaktades vid insamlingen av resultaten från sugardatingsidan. Vid den första sökningen fann kartläggningen 40 annonser i Jämtlands län och 113 annonser i Västernorrlands län. Vid både den andra och den tredje sökningen fann kartläggningen 41 annonser i Jämtland och 126 annonser i Västernorrland. Detta visar på en liten ökning av annonser och profiler på Richmeetbeautiful. Det betyder att ökningen av antalet annonser har visat sig i sökningarna på både escortsidorna och sugardatingsidan under samma period.

“Är en 19 årig tjej som älskar middagar hotellrum och champagne. Söker någon som vill skämma bort mig lite extra, samtidigt som jag skämmar bort dig”

Som nämnts tidigare kan ökningen vara en konsekvens av Covid-19 då allt fler befinner sig i hemmen och tillbringar tid vid sina datorer och på sociala medier.

Vid analysen av annonserna från sugardatingsidan, med fokus på annonser som inte är äldre än 1,5 år, hittades 13 aktuella annonser i Jämtland och 67 aktuella annonser i Västernorrland. Det var också en större geografisk spridning i länen på annonserna från sugardatingsidorna än de som återfanns på escortsidorna och fler orter med ett lägre invånarantal kunde identifieras.

Annonserna på sugardatingsidan visar på ett brett åldersspann med annonsörer i åldrarna 18 upp till 57 år. Den vanligaste åldern som förekom i annonserna var den mellan 18 och 25 år.

I Jämtland var 30 personer (71 %) mellan 18 och 25 år medan 10 personer (24 %) var mellan 26 och 35 år och 2 personer (5 %) var i åldrarna 36 till 55 år. I Västernorrland var 80 personer (64 %) mellan 18 till 25 år medan 32 personer (25 %) var i åldrarna 26 och 35 år och 14 personer (11 %) var mellan 36 och 55 år.

Kartläggningen visar att Richmeetbeautiful har en större andel yngre användare än vad de traditionella escortsidorna har. Det framgår också på sugardatingsidan att Richmeetbeautiful lägger fokus på att marknadsföra sugardating för att locka framförallt unga användare.

Ålder	>18	18-25	26-35	36-55	<55	Ospecificerat
Jämtland	0	30	10	2	0	0
Västernorrland	0	80	32	14	0	0

Efterfrågan

Kartläggningen har i huvudsak fokuserat på att ta fram och undersöka omfattningen och tillgången av annonser och profiler som erbjuder sexuella tjänster på nätet. Det vill säga hur många som befinner sig i och är utsatta för prostitution. När vi pratar om prostitution är det alltid minst två personer inblandade, en person som får eller utlovas ersättning och en person som ger någon form av ersättning för sexuella tjänster. Med anledning av detta inhämtades även annonser och profiler som efterfrågade sexuella tjänster från en stor escortsida som kallas för RosaSidan. Anledningen till att dessa annonser och profiler enbart inhämtades på RosaSidan var för att det där fanns möjlighet att göra en sådan sökning.

”Super tjej het och snygg, gillar hur hon tar emot utan att säga ifrån.”

På samma sätt som vi kan misstänka att det finns ett stort mörkertal bland personer utsatta i prostitution kan vi även tänka oss det bland förövarna. För det första var det inte möjligt att göra sökningar på hur många aktuella annonser och profiler det fanns bland förövare på alla escortsidor som kartläggningen omfattar. För det andra finns flera andra öppna med även dolda sidor som inte undersökts i denna kartläggning. För det tredje lägger inte alla upp en annons eller profil på nätet utan svarar endast på de annonser och profiler som erbjuder sexuella tjänster utan att lägga ut någon information om sig själva. Det är dock tydligt att efterfrågan är stor. Resultatet visade som mest 1473 annonser, endast män, som vill betala för sexuella tjänster i Jämtland (359) och Västernorrland (1074). Detta kan vi jämföra med de annonser som erbjuder sex mot ersättning som visade 153 annonser som mest.

”Det är nästan 10 gånger fler annonser rörande efterfrågan än annonser som erbjuder sex mot ersättning”

Efterfrågan	Sökning 1	Sökning 2	Sökning 3
Jämtland	356	357	359
Västernorrland	1117	1069	1074

Hur kan det då komma sig att så många män väljer att skapa en annons eller profil och öppet skriva att de söker sexuella kontakter som de är beredda att betala för när vi har en lagstiftning som tydligt fastslår att det är förbjudet att köpa sexuella tjänster? Uppenbarligen tycker männen som ligger ute med annonser inte att det ett problem och kan tänka sig att begå brott. Många av dem kan tydligen tänka sig att utsätta andra människor för risker och rena övergrepp. Hur kommer det sig? För att få svar på dessa frågor skulle ett arbete med fokus på förövare behövas.

”Söker en snygg eskorttjej, har beslutat att jag bara måste få prova det innan det är för sent. Man lever bara en gång. man 55”

En jämförelse mellan Jämtland och Västernorrland

Jämtland är ett län med 8 kommuner och har en befolkning på strax över 130 280 människor på en yta av 49,443 km². Det betyder att länet präglas av glesbygd med stora avstånd. Här bor människor i alla delar av länet vilket ställer stora krav på samhällets insatser vad gäller tillgänglighet och mobilitet. De stora avstånden råder inom den egna kommunen likväl som i hela länet och ses som en av de största utmaningarna i arbetet med att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor i stort likväl som prostitutionen. Det flesta kommuner har inte själva möjlighet att erbjuda stöd och hjälp och hänvisar istället till den största kommunen i länet som har de resurser som den utsatta behöver.

Innan sökningarna genomfördes förutsåg vi att människor runt om i landet skulle resa upp till Jämtland under sportlovsveckan, några veckor senare, för konferenser och påsklovsfiranden. Men efter att coronaviruset bröt ut på allvar i Sverige ställdes resor till skidorter och konferenser i fjällvärlden in. Istället fick hänsyn tas till hur konsekvenserna av covid-19 påverkat resultatet som framkommer i kartläggningen. Under den tredje och sista sökningen kunde Länsstyrelsen konstatera en stor ökning av antalet annonser och profiler riktade mot Jämtlands län och detta skulle kunna vara en konsekvens av att allt fler människor befinner sig i ekonomisk utsatthet.

Västernorrland har 245 347 invånare och länet består av 7 kommuner. Länets geografiska areal är 21 678 km². Västernorrland är ett län bestående av mycket landsbygd och långa avstånd mellan kommunerna vilket innebär svårigheter för kommungemensamma insatser.

De flesta kommunerna lyfter de ekonomiska förutsättningarna som en försvårande omständighet för att förverkliga den nationella strategins målsättningar. Ytterligare en konsekvens av att Västernorrland präglas av landsbygd samt stora avstånd är att det är långt till de resurser som samhället erbjuder, som exempelvis socialt skydd och stöd. Här är resursutnyttjande mellan kommuner en viktig aspekt.

Utifrån det resultat som kartläggningen presenterat syns en tydlig skillnad i antalet annonser och profiler mellan länen och en majoritet av alla annonser återfinns i Västernorrland. Både tillgången och efterfrågan på sexuella tjänster är större i Västernorrland och en anledning till detta kan vara länets geografiska placering. Länet ligger på östkusten, där E4 an går som är en naturlig genomfartsled för den inhemska befolkningen och andra resenärer. En annan aspekt kan vara att själva invånarantalet är större i Västernorrland än det är i Jämtland och att det därför finns en större tillgång och efterfrågan.

Framgångsfaktorer och utvecklingsområden

Särskilt sårbara grupper och stödinsatser

I takt med att kunskapen bland myndigheter och civilsamhället ökat på området har vissa grupper uppmärksammats och pekats ut som särskilt sårbara grupper, vilket innebär att de löper större risk att hamna i prostitution. En av riskgrupperna är barn och unga som utsatts för sexuella övergrepp under uppväxten. Till följd av övergreppen börjar de använda sex som ett självskadebeteende och låter sig utsättas för övergrepp av någon annan för att dämpa känslor av ångest. En annan riskgrupp är ensamkommande barn, varav den största andelen är pojkar. Andra specifika riskgrupper i prostitution är hbtq-personer, unga kvinnor och män i institutionsvård, kvinnor på anstalt och personer med drogberoende. Personer med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning är en riskgrupp som lyfts fram på senare år. Erfarenheten hos myndigheter och andra, som på olika sätt jobbar med frågan, är att kvinnor alltså utgör en stor majoritet av dem som utsätts för prostitution, vilket även bekräftas av resultaten i kartläggningen.

Utvecklingsområden

Under våren 2020 genomförde Sveriges radio en nationell kartläggning där de granskade hur många som lagförts för brotten köp av sexuell tjänst och försök till köp av sexuell tjänst i Sverige under 2019. Det visade sig att ingen i Jämtland lagförts för dessa brott och i Västernorrland var det 4 personer. Detta indikerar att arbetet mot prostitutionen måste skärpas och prioriteras i de verksamheter som möter den målgruppen. I samtal med polisen i Jämtland framgår att de bedriver ett aktivt arbete med att bekämpa och förebygga prostitution och säger att de håller koll på annonserna och ofta kontaktar kvinnor som befinner sig i prostitution men att de behöver fokusera på att lagföra förövare. Med andra ord behöver den uppsökande verksamheten etableras och implementeras i både Jämtland och Västernorrland för att på så sätt bekämpa prostitutionen i länen. Även behandlande insatser för de utsatta och förövare behöver förtydligas och etableras i kommunernas verksamheter.

För att förhindra och bekämpa prostitutionen i vårt samhälle behöver vi jobba med kunskapsutveckling och öka spetskompetensen inom flera olika myndigheter och verksamheter. För att åstadkomma en varaktig förändring krävs att prostitutionen erkänns som en självklar social utsatthet som ska prioriteras av ansvariga myndigheter såsom socialtjänst och polis. Det är också av vikt att tänka utifrån ett långsiktigt perspektiv och ge alla som i sin yrkesutövning kommer i kontakt med människor utsatta i prostitution kunskap, utbildningsmaterial och stöd i det fortsatta arbetet. Det finns behov av att alla tjänstemän inom socialtjänsten, även i Jämtlands- och Västernorrlands län, har kunskap om prostitution och mäns våld mot kvinnor för att kunna handlägga ärenden och genomföra utredningar när de stöter på den problematiken. Detta skulle kunna leda till ett bättre stöd för den utsatta personen men också öka effektiviteten och kvaliteten inom denna typ av ärenden. Det skulle också betyda att dessa ärenden ses som lika självklara inom socialtjänstens verksamhet som vilket annat ärende som helst. Det skulle också vara en hjälp för

mindre glesbygdskommuner som inte har lika mycket personal och resurser att tillgå. Personalomsättningen är stor i kommunerna och om personer med kunskap om mäns våld mot kvinnor och prostitution slutar sin tjänst och inte ersätts med någon annan försvinner kunskapen och därmed hjälpen.

Då prostitutionen idag är större via internet än på våra gator ställs krav på att alla yrkesverksamma som arbetar med uppsökande verksamhet tar mer plats på de digitala plattformarna där prostitution förekommer eller tros förekomma. För att utveckla området behöver myndigheterna ta fram rutiner och arbetssätt för att öka den digitala närvaron.

Något som också framkommit i dialog med olika myndigheter i länen är att handlingsplaner behöver upprättas som ska beskriva arbetet med prostitution och ärendehantering vid respektive myndighet. Det krävs också ett förtydligande av polisens och socialtjänstens rutinarbete och regelverk vid bedrivandet av uppsökande verksamhet.

Diskussion

Diskussion

Kartläggningen konstaterar i ett tidigare avsnitt att det inte är omöjligt att samhälleliga konsekvenser till följd av Covid-19 kan komma att påverka omfattningen av prostitutionen i de två länen. Efter att Folkhälsomyndigheten kommit med restriktioner och rekommendationer för hur vi människor tillsammans kan minska smittspridningen av Covid-19 har beteendet i samhället förändrats. Människor reser allt mindre och är mindre rörliga i samhället. Många jobbar hemifrån, en del har blivit permitterade och vissa har blivit av med sina jobb. Detta har lett till en ökad isolering i hemmen vilket gjort att många människor har större möjlighet att tillbringa sin tid på internet och sociala medier.

De personer som permitterats eller blivit av med sina jobb har delvis eller helt förlorat sin inkomstkälla vilket kan leda till ekonomiska svårigheter. Detta kan i sin tur ha gjort att kvinnor, som det främst handlar om, överväger att sälja sexuella tjänster då de är i behov av pengar och detta skulle i sin tur kunna bidra till en ökad prostitution. Regionkoordinatorerna har också uppmärksammat att försäljningen av camshows har ökat och att det handlar om yngre annonsörer. Regionskoordinatorerna oroas av att unga inte verkar anse att försäljningen av camshows är särskilt farlig eller en form av prostitution utan ett lätt sätt att tjäna pengar på.

Isoleringen i hemmen skulle dock kunna minska möjligheterna att sälja eller köpa sexuella tjänster då familjen eller andra närstående finns närvarande. Detta kan göra det svårare för både förövare och den utsatta personen i prostitution att träffas både i och utanför hemmet. Människor har även uppmanats att inte genomföra onödiga resor vilket också skulle kunna minska både tillgången och efterfrågan då man inte är beredd att resa i lika stor utsträckning. Det handlar också om hur villig individen är att utsätta sig själv och andra för risker vad gäller Covid-19.

Detta kan leda till att de utsatta blir tvungna att ta kontakt med fler "farliga" kunder för att på så sätt fortsätta få in pengar. Människor kan få svårt att finansiera sitt boende om efterfrågan minskar och andra som vistas i Sverige under en kortare tid kan få svårt att ta sig hem till ursprungslandet när flygtrafiken begränsas. Det indikerar också att flera verksamheter som arbetar inom området bedriver ett mer återhållsamt arbete efter att spridningen av Covid-19 bedömts som mycket hög. Även regionkoordinatorerna som arbetar med uppsökande verksamheten påverkas av läget. Trots att de ser att annonser ligger ute är de restriktiva med uppsökande verksamhet utifrån rådande omständigheter.

Kartläggningen har visat att antalet annonser och profiler som erbjuder sex mot ersättning ökat i både Jämtland och Västernorrland. Något som också var väldigt tydligt under det tredje söktillfället var att aktiviteten på escortsidorna var högre till skillnad från den första och den andra sökningen. Detta blev tydligt då fler kommentarer identifierades på respektive annons och många av dem var skrivna i närtid. Den ökade omfattningen av antalet annonser och profiler samt den ökade aktiviteten på hemsidorna tros vara en effekt av samhällsläget med anledning av

Covid-19. Många människor har bland annat varit isolerade i hemmen under längre tid och en del av dem tros också ha hamnat i någon form av ekonomisk kris och bestämt sig för att erbjuda sexuella tjänster.

Isoleringen i hemmet har även visat sig påverka människors konsumtionsmönster av pornografi. Flera stora porrsidor har uppgett att konsumtionen av pornografi ökat under den pågående pandemin och studier har visat att det finns ett samband mellan konsumtion av pornografi och köp av sexuella tjänster. Enligt flera undersökningar är män som konsumerar pornografi i hög utsträckning mer benägna att köpa sexuella tjänster än de som inte tittar på pornografi. I intervjuer med både män som har erfarenhet av att ha köpt sex och med prostituerade kvinnor uppger båda parter att pornografin inspirerat männen till att köpa sexuella tjänster av prostituerade för att på så sätt få leva ut sina fantasier (Waltman, 2016).

Kartläggningen framhåller även att det finns studier som visar att unga hbtq-personer har större erfarenhet av prostitution och sexuell exploatering på internet än andra ungdomar. Detta bekräftas inte av resultatet i kartläggningen, då endast 3 % av alla annonser identifierat sig som hbtq-personer. Det kan vara viktigt att påtala att det kan finnas hbtq-personer bland resultaten, som inte kunnat identifierats. Exempelvis kan en kvinna annonsera ut och erbjuda sexuella tjänster till män trots att hon identifierar sig som homosexuell. Resultaten har inhämtats på traditionella escortsidor och vanligtvis befinner sig hbtq-personer på andra internetforum där prostitution kan förekomma och dessa plattformar har inte kartlagts i den här kartläggningen. Detta skulle kunna förklara varför andelen hbtq-personer framstår som liten i resultatet.

I avsnittet som handlar om nationalitet visar resultatet att huvuddelen av alla annonsörer var svenskar. Många annonsörer uppgav även vilken ort de själva vistas på eller vilken ort de valt som sitt upptagningsområde. Troligtvis är majoriteten av alla annonsörer, som uppger att de har en svensk nationalitet, lokala annonsörer. Det skulle kunna vara så att personer med annan nationalitet än svensk inte anser att resan till Jämtland och Västernorrland är lönsam då efterfrågan är mindre än i södra Sverige. För en del kan resan upp till Jämtland och Västernorrland medför större kostnader än om de enbart befinner sig i södra Sverige. Kartläggningarna från 2016 och 2017 pekade på en jämn fördelning mellan svenska och utländska annonsörer och i denna kartläggning uppgav en tydlig majoritet en svensk nationalitet. Det har med andra ord skett en förskjutning till annonsörer med svensk härkomst. Det går dock inte att säga med säkerhet att det är lokala annonsörer som upprättat den största delen av annonserna och profilerna då det inte går att se om det är kvinnorna själva som skrivit annonserna eller om det organiserats av andra personer. Det går inte heller att utesluta att det som skrivs om en person i annonserna är falsk information och att verkligheten ser annorlunda ut.

En annan intressant iakttagelse som gjordes vid datainsamlingen var att flera annonsörer uttryckt att de endast erbjuder sexuella tjänster till svenska män. Efter dialog med regionkoordinatorerna kring detta fenomen framhöll de att detta inte är en ovanlig företeelse. De har nämligen fått till sig information om att utländska män som köper sexuella tjänster är mer våldsamma och därför väljer en del prostituerade att endast träffa svenska män.

Kartläggningen visar att majoriteten av alla annonsörer inte specificerar om de erbjuder skyddat eller oskyddat sex och en del som erbjuder skyddat sex kan även tänka sig erbjuda oskyddat sex om förövaren ger dem en extra ersättning. Att mot extra betalning erbjuda sex utan skydd visar på en mycket utsatt situation utifrån risken att bli smittad av en person som endast är ute efter en tillfällig sexuell förbindelse. I snitt kräver endast 7 % av alla annonsörer skyddat sex vilket är en liten andel. Detta kan ses som en av utmaningarna i arbetet med kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa.

Vid analysen av de insamlade resultaten har hänsyn tagits till att de tjänster kvinnorna erbjuder i sina annonser är en spegling av den efterfrågan som finns på marknaden. Det betyder att det finns förövare som efterfrågar de tjänster som ligger ute på annonserna. Det är viktigt att lägga ansvaret på förövaren då tjänsterna anpassas och skrivs efter de önskemål förövaren har. Vi måste komma ihåg att förövarna besitter en stor makt i detta och kan tänka sig att förnedra, kränka och köpa sig tillgång till övergrepp på en annan människa.

Även om prostitutionen fortfarande är ett komplext och omfattande samhällsproblem har lagen om förbud mot köp av sexuella tjänster bidragit till en normförändring i samhället. Allt fler människor ser prostitutionen som ett problem och frågor rörande prostitution har fått allt mer utrymme i den politiska och allmänna debatten. Utvecklingen går i rätt riktning men det finns fortfarande otaliga förövare som inte tycker att det är ett problem att köpa sexuella tjänster. Attityderna behöver förändras bland de som köper sex och för att ha en chans att påverka människors syn på prostitution måste vi börja prata om problematiken på ett tidigt stadium.

Erfarenhet från polis visar att de som köper sex är yngre och att det blivit allt vanligare att köpa sex i grupp. Detta tyder på att attityden gentemot prostitutionen tagit en annan vändning och i någon mening blivit allmänt accepterad bland yngre. Även prostitutionen i sig har förändrats efter att fenomenet sugardating etablerats på marknaden. Sugardating marknadsförs genom lyxdating mellan en sugarbaby och en sugardaddy. Hela arrangemanget bygger på tjänster och gentjänster där den rike äldre mannen erbjuder sin exklusiva livsstil till den unga vackra kvinnan som förväntas erbjuda sitt sällskap till honom. Detta är dold prostitution då ingen sugardaddy kan tänka sig att betala tusentals kronor för sällskap utan intimitet. Sugardatingsidorna har dock hittat ett sätt att locka en yngre målgrupp som är i behov av pengar eller gåvor. Många unga påverkas av vad de ser i framförallt media och försöker efterleva de glamorösa idealen. Även sugardatingsidorna lyfter fram en lyxig livsstil som något eftersträvänsvärt. För att kunna finansiera den dyra livsstilen dras vissa ungdomar in i prostitution och utsätts för övergrepp som skadar dem både fysiskt och mentalt. Många ungdomar ser inte sugardating som prostitution vilket gör det lättare för dem och mer försvarbart att skaffa sig en sugardaddy. Ungdomar som har en sugardaddy och även erfarenheter av sex mot ersättning kan inte identifiera sig själva som prostituerade då begreppet prostituerad är förknippat med många stereotypa föreställningar (Simon Häggströ, NOA; föreläsning Östersund).

Referenslista

Regeringskansliet. (2018). Handlingsplan mot prostitution och människohandel - Bilaga till regeringsbeslut (2018-02-08 nr II:1). Stockholm: Socialdepartementet

Waltman, M. (2016). Pornografi och mäns våld mot kvinnor. In (pp. 31-108).

Folkhälsomyndigheten. (2019). Sexuell och reproduktiv hälsa

och rättigheter i Sverige 2017 - Resultat från befolkningsundersökningen SRHR 2017. Hämtad 2020-04-13 från <https://www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/publikationsarkiv/s/sexuell-och-reproduktiv-halsa-och-rattigheter-i-sverige-2017/?pub=60999>

Regeringen. (2016). Makt, mål och myndighet - feministisk politik för en jämställd framtid (Regeringens skrivelse 2016/17:10). Stockholm: Regeringen

Länsstyrelserna i Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland och Jämtland. (2016). Prostitution och människohandel för sexuella ändamål 2016 - En omfattningskartläggning gällande Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland och Jämtland.

Länsstyrelserna i Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland och Jämtland. (2017). Prostitution i norra Sverige - en kartläggning av omfattningen i Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland och Jämtland 2017.

RichMeetBeautiful. (2020). Varför Sugardejting? Hämtad 2020-04-17 från <https://www.richmeetbeautiful.com/static/about-us>

SOU 2010:49 Betänkande av Utredningen om utvärdering av förbudet mot köp av sexuell tjänst

Föreläsning med Simon Häggström, polis NOA, 2020-02-04

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Telefon: 010-225 30 00
jamtland@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/jamtland

TILLSAMMANS FÖR EN HÅLLBAR FRAMTID
